

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА: КОМУНІКАЦІЯ» У ЗВО

Тетяна Масицька

*доктор філологічних наук, професор кафедри
української мови та лінгводидактики,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки
e-mail: masytska@gmail.com*

Нині іноземці активно цікавляться вивченням української мови, культури, традицій, бо хочуть висловити свою підтримку. До лютого 2022 року в Україні навчалося понад 84 тисячі студентів із 158 країн світу, а на 1 січня 2023 року в нашій країні здобувало вищу освіту понад 50 тисяч іноземців. [7]. На засіданні парламентського Комітету з питань освіти, науки та інновацій міністр освіти Оксен Лісовий акцентував на винятковій значущості вищої освіти як потужного інструменту повернення людського капіталу з-за кордону та наголосив на важливості залучення на навчання іноземних студентів з Глобального Півдня, який є величезним ринком [4]. Тому запропонований для вивчення вибірковий освітній компонент «Українська мова як іноземна: комунікація» вважаємо актуальним і доцільним.

Навчальний курс розроблено з акцентом на орієнтир можливості вільного проектування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Він був успішно апробований у 2023/2024 навчальному році (на вибіркову дисципліну зареєструвалося 42 студенти 4 курсу). Під час вивчення дисципліни здобувачі освіти мають можливість ознайомитися з усіма особливостями організації заняття з іноземцями, методами навчання української мови як іноземної і способами подання мовного матеріалу.

На лекціях основну увагу приділено таким питанням: чому іноземцям цікаво вчити українську мову; як організувати навчальний процес з іноземцями; як збільшити мотивацію вивчати українську мову; які труднощі виникають в

іноземців під час вивчення української мови та ін. Особливу увагу під час вивчення дисципліни приділено аналізу навчальної літератури. Наголошено, що її вибір повинен здійснюватися з урахуванням мотиваційної, вікової, географічної, культурної, соціальної та мовної специфіки. Зокрема увагу звернено на авторські посібники «Комунікація: я розмовляю українською» [2], «The main features of the Ukrainian grammar: a reference textbook for foreigners» [8], у яких представлено фонетичну, лексичну, морфологічну, синтаксичну систему української мови, зроблено акцент на розвиток монологічного та діалогічного мовлення, удосконалення вмінь з усіх видів мовленнєвої діяльності та подано мовний матеріал, що передбачає вивчення особливостей комунікації, що пов'язана з побутовою, навчальною, соціально-культурною сферами. Студентам також рекомендовано ознайомитися зі Стандартом державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння A1–C2», силабусом навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» для слухачів-іноземців підготовчого відділення та національною платформою з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України [6; 1; 5].

Практичні заняття поділено на два змістових модулі. Під час опрацювання матеріалу першого змістового модуля «Лінгводидактичні особливості навчальних занять з української мови як іноземної» здобувачі освіти вивчають становлення і розвиток методики викладання української мови як іноземної, проблеми та особливості міжкультурної комунікації. У другому змістовому модулі «Особливості міжкультурної комунікації в контексті навчання українській мові як іноземній» увагу студентів звернено на важливість дотримуватися мовних норм у викладанні української мови як іноземної, розглянуто краєзнавчо-орієнтовану методику, особливості вивчення текстів пісень, проведення гри та екскурсії, проаналізовано інноваційні технології в навчанні іноземців [3]. На практичних заняттях акцентовано увагу на реальних життєвих ситуаціях, рольових іграх та творчих завданнях.

Через вимоги сучасного навчання вибірковий освітній компонент «Українська мова як іноземна: комунікація» потребує постійного вдосконалення методів викладання та оновлення матеріалів. У процесі вивчення цієї дисципліни здобувачі вищої освіти отримують додаткову мотивацію бездоганно володіти рідною мовою та вивчати іноземні мови, що безперечно сприятиме їхньому майбутньому професійному розвитку та відкриватиме нові можливості.

Список використаних джерел:

1. Данилюк Н. О., Масицька Т. Є. Українська мова як іноземна : силабус нормативної навчальної дисципліни для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 32 с.
2. Масицька Т. Є., Сур'як М. В. Комунікація: я розмовляю українською : навч. посіб. Луцьк, 2024. 380 с. [Електронне видання].
3. Масицька Т. Є. Українська мова як іноземна: комунікація: навчально-методичні рекомендації до вивчення вибіркового освітнього компонента. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 56 с.
4. Міністр: план реорганізації вишів є жорстким, його не варто оприлюднювати. URL : <https://osvita.ua/vnz/93972/>
5. Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://speakukraine.net/>
6. Стандарт державної мови «Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння A1–C2». URL : <https://mova.gov.ua/news/standart-zatverdzheno>
7. Шаповалова Олена. Іноземні студенти: хто і чому обрав для навчання Україну? URL: https://lb.ua/blog/olena_shapovalova/591819_inozemni_studenti_ho_i_chomu_obrav.html
8. Danyluk N., Masytska T., O'Brien D., Rohach O. The main features of the Ukrainian grammar: a reference textbook for foreigners. Lutsk : Nadstyrja, 2022. 128 p.